

Integracija seksualne iznude u zakone i propise

Zakon o zabrani diskriminacije

POLICY BRIEF 7

Potrebno je stalno ukazivati i razvijati svijest kod svakog pojedinca, ali i kod predstavnica i predstavnika zakonodavnih tijela i nadležnih institucija i ustanova, o neophodnosti prijavljivanja i procesuiranja seksualne iznude kao ponašanja kojim se koristi moć radi dobijanja seksualnih usluga i kao na poseban oblik korupcije u bh.društvu.

U Analizi propisa u vezi seksualne iznude (sextortiona) analiziran je i Zakon o zabrani diskriminacije u koji je potrebno inkorporirati pojam seksualna iznuda.

U sedmom po redu Policy briefu navodimo na koji način je moguće u ovaj Zakon uvesti pojam seksualna iznuda, jer se radi o koruptivnom djelu gdje su žrtve seksualnog iznuđivanja i seksualnog ucjenjivanja najčešće u podređenom i diskriminatornom položaju.

Šta stoji u Zakonu?

Zakonom o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16) se uspostavlja okvir za ostvarivanje jednakih prava i mogućnosti svim licima u Bosni i Hercegovini i uređuje sistem zaštite od diskriminacije.

Ovaj Zakon primjenjuje na postupanje svih javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i

Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, opštinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovlašćenjima, kao i na postupanje svih pravnih i fizičkih lica, u svim a posebno u, između ostalih, oblastima zapošljavanja, rada i radnih uslova, uključujući pristup zaposlenju, zanimanju i samozapošljavanju kao i radne uslove, naknade, napredovanja u službi i otpuštanja s posla; socijalne zaštite, uključujući socijalno osiguranje, socijalne naknade, socijalnu pomoć (naknade za stanovanje, naknade za mlade, itd.) i način postupanja prema korisnicima socijalne zaštite; obuke uključujući početno osposobljavanje i stalno stručno usavršavanje, sve vrste i sve nivoe profesionalnog usmjerenja, naprednog stručnog usavršavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije, uključujući i sticanje praktičnog radnog iskustva; članstva u profesionalnim organizacijama, uključujući članstvo u organizaciji radnika ili poslodavaca ili u bilo kojoj organizaciji čiji članovi obavljaju neko određeno zanimanje; uključenost u takve organizacije i pogodnosti koje pružaju takve organizacije (član 6).

Od posebnog značaja za analizu seksualne iznude i pravnog okvira u Bosni i Hercegovini je član 4. ovog zakona:

Član 4.

(1) Uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekom od osnova iz člana 2. stav (1) ovog Zakona koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili uvredljivog okruženja.

(2) Seksualno uznemiravanje je svaki oblik neželjenog verbalnog, neverbalnog ili fizičkog ponašanja spolne prirode čiji je cilj ili efekat povreda dostojanstva lica, posebno kada se njime stvara zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(3) Mobing je oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog.

(4) Segregacija je djelo kojim (fizičko ili pravno) lice odvaja druga lica na osnovu jedne od nabrojanih osnova iz člana 2. ovog zakona, u skladu s definicijom diskriminacije sadržanom u članu 2. ovog zakona.

(5) Izdavanje naloga drugima za vršenje diskriminacije i pomaganje drugima prilikom diskriminacije, poticanje na diskriminaciju smatra se oblikom diskriminacije.

(6) Težim oblikom diskriminacije smatrat će se diskriminacija počinjena prema određenoj osobi po više osnova iz člana 2. stav 1. ovog zakona (višestruka diskriminacija), diskriminacija počinjena više puta (ponovljena diskriminacija) i diskriminacija koja postoji duže vrijeme (produžena diskriminacija).

Kao i kod ostalih analiziranih zakona, smatramo da je potrebno da se, polazeći od definicije uznemiravanja koja je sadržana u stavu 1. ovog člana, te imajući u vidu suštinu seksualne iznude, član 4. Zakona o zabrani diskriminacije dopuni novim stavom.

Novim stavom bi se propisalo da „seksualna iznuda predstavlja poseban oblik uznemiravanja, koju čini onaj, ko koristeći poziciju moći ili autoriteta za izvršenu radnju ili propuštanje dužne radnje, od drugog lica zahtijeva vršenje određene seksualne usluge.“

Naime, mišljenja smo da je seksualna iznuda i oblik ucjenjivanja, koji za cilj ima iskorištavanje nepovoljnog statusa pojedinca, te iznudu seksualne aktivnosti kao posljedicu diskriminatornog položaja tog pojedinca.

Stop svakoj vrsti diskriminacije i diskriminatornog ponašanja!

Priredio: Helsinški parlament građana Banja Luka

April, 2024.

www.hcabl.org

